1987
Jg 1-2

dn Myerlese Koerier

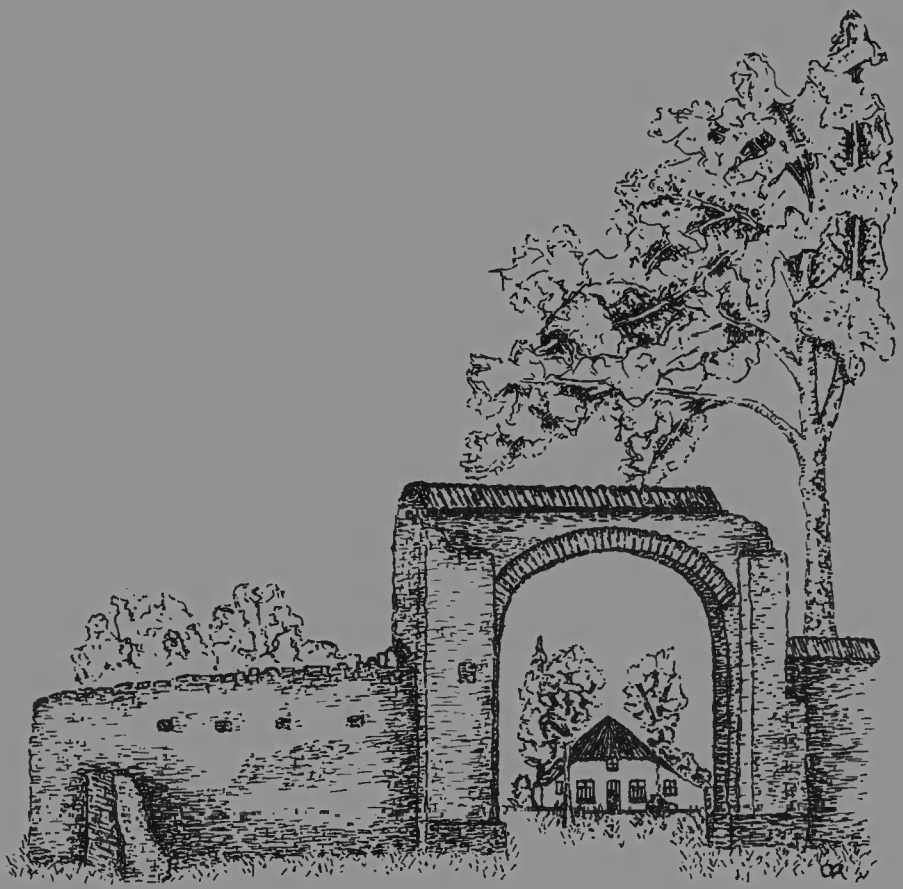

Heemkundekring Myerle
Secretariaat: Kerkakkers 39 - 5731 BT Mierlo - Tel. (04927) 63116

1e Jaargang nr. 2, november 1987

Uitgave van de leden van de

Heemkundekring "Myerle".

Inhoudsopgave:

Archief Scherpenzeel-Heusch	5
Carnaval 1909	7
Jaarprogramma 1987/1988	8
Armenzorg 1903 - 1921	9
De merklap	11
Zuidwillemsvaart okt. 1941	15
Het oude gemeentehuis	19
"D'n Myerlese Koerier"	26
Zuidwillemsvaart 1887	31
Oud gemeentehuis	32
Betreft het hier een Mierlonaar?	33
Mobilisatie	35
Jagen in de heerlijkheid Mierlo	38

Archief van de familie

van Scherpenzeel - Heusch.

Enige tijd geleden heeft men in Vlodrop bij Roermond het arcief van de familie van Scherpenzeel -Heusch ontdekt. Vlodrop was de woonplaats van de laatste telg van dit geslacht, welke zich nog Heer van Mierlo noemde.

Begin juli 1987 hebben enkele bestuursleden van de HKM een bezoek gebracht aan het Rijksarchief Limburg in Maastricht. In het RAL is Dr. G. Venner n.l. reeds enige tijd geleden gestart met het inventariseren van dit familie archief. Het totale archief omvat ongeveer 10 meter, waarvan 2 meter betrekking heeft op Mierlo. Wanneer men bedenkt, dat het Oud Archief van Mierlo, dat zich in het Rijks-archief Brabant in Den Bosch bevindt, ongeveer 75 cm. omvat, dan kan men gerust stellen dat dit ontdekte archief een belangrijke aanwinst vormt voor de Gemeente Mierlo en de Heemkundekring in het bijzonder.
De archievaris trof er goed geordende stukken aan, die de tand des tijds prima doorstaan hebben en welke voor 75 % goed leesbaar zijn.

Hieronder volgt een opsomming van enkele onderwerpen, waarop dit archief betrekking heeft:
- testamenten van de familieleden.
- koop en verkoop van onroerende goederen.
- beslagneming van Mierlo als heerlijkheid.
- ontslag van de armmeesters.
- cijnsen.
- waterlopen van de Gemeente Mierlo.
- benoeming van de secretaris.
- afscheiding van het Broek en 't Hout in 1704.
- stroperij van de hond van de pastoor van Lierop.
- Groot- en Klein Vaerle.
- boekje met zeer veel namen uit de 14e en 15e eeuw.

- processen welke Barbara v. S.H. voerde om een bank in de kerk en in de kapel van het kasteel.
- enz. enz.

Ook hoopt men d.m.v. dit archief meer inzicht te krijgen in het doen en laten van J.L.Th.A.L. baron van Scherpenzeel-Heusch, die in 1848 de belangrijkste seperatistische voorman van Limburg was.

Begin 1988 hoopt de heer Venner klaar te zijn met zijn omvangrijke werk, waarna de HKM er weer een belangrijke informatiebron bij heeft gekregen.

Henk Simons.

Carnaval Anno 1909.

Mierlo. Nu de vastenavonddagen aan de deur staan, hoort men niets dan teeren hier en teeren daar, onverminderd nog kaart-, schiet- en biljartwedstrijden. Bij H. van der Vleuten en P. Smits teeren de kruisboogschutterijen, bij Van Kemenade en H. van den Boogaard de kaartgezelschappen, tevens is er bij de Erven van Kemenade een schietwedstrijd georganiseerd met de buks, heel interessant.

Wie ook tegen het a.s. seizoen eens voordelig wil fietsen gaat naar Dreis Dekkers, tramhalt, daar kan je voor 5 cents een prachtige fiets mee naar huis nemen, tenminste als het geluk je dient. Dinsdagavond is hiervan de uitslag, de tegenwoordige stand der punten is nog geen bezwaar. dus liefhebbers op de barak, er op af!

Bron: De Zuidwillemsvaart, 20 februari 1909.

Jaarprogramma 1987/88.

6 september	Excursie naar Oirschot
29 september	Lezing door de heer J. van Twisk. (Samen met IVN Mierlo)
22 oktober	Lezing door Drs. W. Knippenberg: teuten en marskramers uit Westfalen en de Kempen.
11 november	Film/dia-avond.
8 december	Lezing door de heer H. Beijers: werken met kadasterkaarten en toponiemenonderzoek.
13 januari	Lezing door de heer R. van Laere: "Van palmbos naar 't strooike".
februari	Excursie in Mierlo.
maart	Jaarvergadering.
april	Lezing door ing. Ruigt: Het restauratieambacht en watermolens in het bijzonder.
mei	Myerlese Buurtavond.
juni	Excursie (Samen met IVN Mierlo).

Uit de correspondentieregisters van de Gemeente Mierlo, betreffende de armenzorg in de periode van 10 feb. 1903 tot 19 sept. 1921.

Hoewel hun getal van jaar tot jaar vermindert, vindt men hier toch noch talrijke handwevers (omstreeks een 120 tal) die wegens de elders bestaande stoomweverijen, hedendaags eene sobere broodwinning hebben, tengevolge waarvan velen bij eenigen tegenspoed door de burgelijke armenzorg moeten worden ondersteund.
Als geene of geringe bezittingen hebbend en zeer weinig verdienend.

Mededeling van hetgeen het Gemeentebestuur bovendien vermeldenswaard voorkomt.

Het aantal fabrieksarbeiders die van hier naar de diverse fabrieken te Helmond gaan werken, is gedurende de laatste jaren toegenomen en bedraagt thans ongeveer 200. Deze fabrieken hebben echter den laatsten tijd slapte aan werk en leveren vandaar ook minder verdiensten en werkgelegenheid dan vorige jaren. Daarentegen verhogen de loonen en werkgelegenheden bij de overwegend landbouwende bevolking dezer gemeente, omdat velen jonge krachten de fabrieken bezoeken.
Ook het loon van een 55 tal vrouwen en meisjes die alhier werken in eene bestaande fabriek tot haspelarij van katoenen garens is behoorlijk.

De Gemeente neemt ter wille der armenzorg meestal arme oude arbeiders in het werk, om die van bedelarij en ondersteuning zooveel mogelijk te vrijwaren. Ook aan arbeiders, die geen werk hebben in het vak, waarin zij anders plegen werkzaam te zijn, wordt zoo nodig door de gemeente werk verschaft.

Opgemaakt door Burgemeester en Wethouders der gemeente Mierlo, den 19e februari 1913

De Burgemeester tevens secretaris,

M.N. Panken.

De merklap

Wat is een merklap eigenlijk?
Aanvankelijk was het een proeflap, of oefenlap waarop steken en patronen werden vastgelegd. Hij was lang en smal, meestal niet breder dan 23 cm. en hij werd opgerold. De ondergrond of wel stramien was een wit of cremekleurig linnen, waarop met zijden garen werd geborduurd, later werd in plaats van zijden ook veel wol verwerkt. Allerlei soorten steken werden gebruikt, maar de kruissteek was toch de meest voorkomende.
De oefenlap werd een essamplaire genoemd naar het franse woord voor voorbeeld. In Nederland kwam hieruit het woord proeflap voort, pas in de 17e eeuw werd het een merklap. De meeste meisjes tussen 5 en 15 jaar maakten zo'n proeflap, vooral de letters van het alfabet die hierop voorkwamen waren voor hen belangrijk. Lang voor ze trouwden hadden ze hun linnenuitzet klaar met de beginletter van hun eigen naam erop naar het voorbeeld van hun proeflap. Later werd er dan de beginletter van de naam van hun toekomstige echtgenoot bij geborduurd.
Door het steeds meer gebruik maken van voorbeeldboeken werd het inplaats van een proeflap langzamerhand een echte merklap, bedoeld als sieraad, welke een belangrijke plaats in huis innam, hij werd zelfs vaak in een testament vernoemd.
De oudst bewaard gebleven merklap voor zover bekend is uit 1611, vervaardigd in Opperdoes, maar de kunst van het borduren is natuurlijk al veel ouder, in de graven van de Kopten in Egypte is al geborduurd linnengoed gevonden.

De Egyptische invloed is lang merkbaar geweest in het Europese borduurwerk. In de vroege middeleeuwen was het een echt vak waarmee de kost werd verdiend zowel door mannen als vrouwen, ze werkten dan voor opdrachtgevers. In de renaissance tijd werd het een geliefde tijdspassering voor de amateur. Men leerde elkaar steken, patronen en motieven, welke dan werden vastgelegd op een proeflap, deze diende als voorbeeld voor het nageslacht.
Velerlei motieven werden gebruikt zoals: de adelaar, hert, huis, kroon, lelie, man, vrouw, molen, schip, vlinder enz. maar enkele motieven waren heel belangrijk en kwamen vaak op de merklap voor.
Het allerbelangrijkste was wel de levensboom, in allerlei vormen; met of zonder dieren, Adam en Eva, initialen of een hart in het midden en vaak opgaand uit een driehoekig voetstuk of uit een pot of urn.
In iedere beschaving of godsdienst nam en neemt de boom een belangrijke plaats in, het zijn levensdragers en daarom levensvernieuwers. Een der oudste uitgebeelde zinnebeelden van het leven uitgebeeld in een boom is een Es. Deze boom zou zijn wortels in de onderwereld hebben, terwijl zijn takken tot in de hoogste wolken reiken.
Een belangrijk bijbels motief zijn de druivendragers of verspieders van Kanaän, symbool van het joden- en heidendom, met name Joshua en Kaleb. De tros druiven is Christus zelf, de voorste drager met de rug er naar toe is het jodendom dat niets van Hem wil weten en de achterste is het heidendom dat zich naar Hem toekeert.
De Hollandse tuin komt ook vaak voor en is het symbool van het Huis van Oranje, als een rond door een hekje omgeven perkje afgebeeld. Daarin staat de nederlandse leeuw met in de rechterklauw een zwaard en in de linker een bundel pijlen.

Het zou dateren uit de jaren 1405/1406 in verband met het beleg van Hagenstein, welke plaats met een haag van gevlochten takken versterkt was.
Nog een leuk motief is de levenstrap met een indeling van elf levensgetijden. Men begint links van de trap met een kind in het looprek en eindigt rechts van de trap met een liggend figuurtje in de doodskist waarbij het volgende rijmpje:

1 droeg men rokken
10 zijn de kinderjaren
20 ga je aan het sparen
30 moet je zijn getrouwd
40 word je daarvoor te oud
50 ga je aan het zakken
60 komen de ongemakken
70 daalt het leven af
80 kun je niet meer werken
90 kan men ook nog leven
100 is aan God gegeven

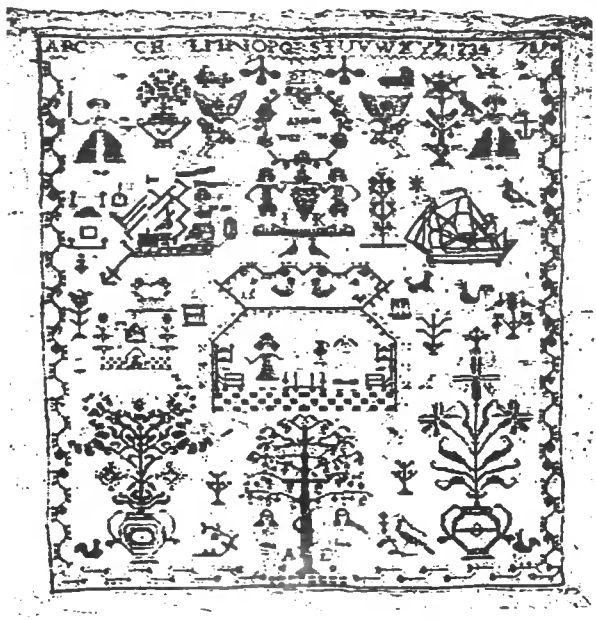

Maar ook motieven die betrekking hadden op de eigen levenssituatie werden heel vaak uitgebeeld, zoals beroepen.
Omdat in deze eeuw het handwerken een steeds minder belangrijk vak is geworden op school, raakte het maken van merklappen uit de tijd, maar de laatste jaren leeft het dank zij steeds meer vrije tijd toch weer op en zijn de merklappen niet alleen begeerde verzamel-objecten geworden, maar zijn er ook steeds meer mensen die als vrijetijdsbesteding hun eigen merklap maken.

Annie Berkers

Uit: de Zuidwillemsvaart van oktober 1941.

Mierlo's molen maalt weer.

Het Oost-Brabants landschap wordt nog door menigen molen versierd en opgevroolijkt, al is het aantal ook hier in vergelijking met 'n kwarteeuw geleden sterk geslonken. De windkracht moest het afleggen tegen den goedkoop te voeden motor en zoo werd het lustige wiekenspel steeds zeldzamer te bewonderen. Behalve de rasechte molenaar betreurden ook vele molenvrienden het verval van dit mooie en oude bezit van ons vlakke land en hoewel lang niet alle zijn toch vele molens door hun ijveren bewaard gebleven.
In de Vereeniging "De Hollandsche Molen" vonden de vele molenvrienden elkaar en maakten een eendracht, welke de macht opleverde tal van anders tot verdwijnen gedoemde molens te behouden.
Van veel profijt is daarbij een vinding geweest om de bedrijfsmogelijkheid der molens beduidend te vergrooten, n.l. het zgn. verdekkeren of stroomlijnen der wieken. Reeds bij geringe windsterkte kan daardoor gemalen worden. De oorlogsomstandigheden met het gebrek aan vloeibare brandstoffen vormen een tweeden factor ten gunste van het eerherstel onzer windmolens. Hoewel we dezen laatsten factor hoe eer hoe liever weer uitgeschakeld zien, zijn we hem thans toch dankbaar voor de vele restauratieplannen van molens, welke er het gevolg van zijn! Het herstel-comité voor Mierlo's ouden standaardmolen was reeds juist voor den oorlog aan 't werk getogen om uit liefde voor 't landschapsschoon het typische monument te behouden. Eenerzijds ondervond het de moeilijkheden uit de oorlogsomstandigheden voortvloeiend, doch nu de actie bekroond is, zal de molen tengevolge van de gestegen waarde der windkracht gemakkelijker aan 't draaien kunnen gaan en blijven.

Voor Mierlo, de vele molenvrienden en hun molenaarsstand was het Zaterdag 'n blijde dag. Trots prijkte de vernieuwde standaardmolen met z'n zilveren roeden op z'n hoogen belt langs de Dorpstraat. De vlag op de rechtstaande wiek wuifde en wenkte wijd uit tot medeviering van dit feest voor 't dorp, Boerinnekens met den poffert rond de frissche wangen wachtten onder den stoeren eereboog voor den molenberg de bezoekers en bezoeksters op om hen met 'n bloem te sieren. De vele vlaggen aan de omliggende huizen verhoogden het feestelijk gebeuren aan den voet van den molen. Tot de autoriteiten, die de inbedrijfs-stelling bijwoonden, behoorden mr. K.J. van der Haagen, chef der afdeeling cultuurbescherming en wetenschap van het Departement van Opvoeding en wetenschap en Cultuur, ir. Kloot van hetzelfde departement, Jhr. mr. F. van Rijckevorsel, hoofdbestuurslid van de Vereeniging "De Hollandsche Molen", burgemeester J.C. Verheugt en de heer Trouwen; voorzitter van de R.K. Molenaarsbond "St. Victor". Opmerkelijk groot was het aantal mulders uit Oost-Brabant en Noord-Limburg, dat van medeleven blijk gaf.
Namens het Herstel-comité sprak de heer A.L.M. v.d. Lande uit Geldrop het welkomswoord. Veel moeilijkheden, vooral wat betreft het materiaal, zijn overwonnen moeten worden. Even heeft nog uitstel der restauratie gedreigd, doch juist dezen morgen werd door het Rijkstextielbureau het materiaal toegezegd voor nieuwe zeilen. De molen-pacht moet nog worden geregeld en verder zit het comité nog met een klein tekort. Het voorname doel is echter bereikt: de molen is gered en blijft als landschapsschoon behouden. Spr. droeg den molen over aan mulder Branten den diens zoon en aan 't onder leiding van burgemeester Verheugt gevormd beschermingscomité.
Spr. bracht vervolgens dank aan de buurtschap voor de versiering, aan de schenkers der bijdragen, aan "De Hollandsche Molen", aan den adviseur Chr. van Bussel en aan de restaurateurs gebr. Adriaans.

De actieve secretaris van het Comité, de heer A.J.D. van Oosten, had de geschiedenis van den molen nagevorscht. De belangrijkste gegevens ontving hij van wijlen onderwyzer Sevens. De inscriptie in de molenbalken ging niet verder terug dan 1756. Toch moet deze standaardmolen -eertijds staande op de Molenheide en "Heimolen" genaamd- ongeveer 500 jaar oud syn. Hij behoorde vroeger aan de heeren van Mierlo en Scherpenzeel, kwam later in het bezit van de familie Sevens en werd in 1854 gekocht door den grootvader van den huidigen molenaar Branten. In de molenpachtstukken staat als oudste datum 12 Mei 1649; de molen is dus zeker 300 jaar oud. Hij draaide tot voor 12 jaar, toen de economische strijd tegen de mechanische kracht ook deze windmolen te zwaar viel.
Spr. somde de talrijke verbeteringen op, welke de reeds ernstig vervallen molen heeft moeten ondergaan. De stroomlijnwieken zijn volgens het systeem van Bussel aangebracht. Het leelijke muurtje tusschen de steunbeeren werd weggenomen. Thans geldt weer het woord op den gedenksteen aangebracht: "Hij is oud van dagen, maar niet verslagen." Spr. beval vervolgens de zorg voor den molen bijzonder aan in de aangetreden jeugd van Mierlo. Door velen is aan het behoud van den molen meegewerkt; het nageslacht mogen dit waarderen.
Een jongenskoor o.l.v. den heer van Bussel zong hierna een aardig molenliedje en vervolgens onthulden mej. R. Carp, penningmeesteres van het Herstel-Comité en een zoontje van molenaar Branten, den gedenksteen, waarop de namen der restaurateurs enz. en datum der weder in bedrijfstelling staan vermeld.
Jhr. mr. F. van Rijckevorsel sprak zijn voldoening uit over het behoud van dezen molen en huldigde enkele medewerkers met 'n boekwerk en den heer Chr. van Bussel met een fraaie foto van den standaardmolen te Batenburg in typischen restauratie-stand.

Burgemeester Verheugt zeide, dat men zich al jaren had afgevraagd of deze oude molen, de trots van Mierlo, moest verdwijnen. Gelukkig waren er velen, die voor het behoud wilden ijveren. Spr. zag hierin ook een liefde voor het platteland, waarnaar men de stad steeds weer opnieuw ziet grijpen. Namens Mierlo's ingezetenen dankte Spr. allen, die aan het behoud van den molen hebben medegewerkt en hoopte, dat de heeren van Bussel c.s. nog menige molen in den lande kunnen redden.
Na een tweede molenliedje door het jongenskoor, vertolkte de heer Trouwen namens de molenaars zijn vreugde over het herstel van den molen en tevens de hoop, dat een kentering voor het bestaan van molen en molenaars moge zijn aangebroken. Na dank te hebben gebracht aan de heeren van Bussel en van Rijckevorsel, die in deze provincie zoo'n groot aantal molens hebben behouden, feliciteerde spr. molenaar Branten.
Jammer genoeg stond er niet voldoende wind op dezen zonnige herfstdag om de wieken den feestzang meer te doen ruischen.
Nadat in zaal van Kemenade een ververscing was gebruikt, bracht het talrijke gezelschap nog een bezoek aan den "Elderschen Molen", den steenen beltmolen nabij het Eindhovensch Kanaal, welke momenteel eveneens wordt gerestaureerd. Het ligt niet in de bedoeling dezen molen straks in bedrijf te stellen, maar hij blijft een mooie stoffering van het landschap.

Het oude Gemeentehuis

Het oude gemeente huis of in de volksmond het Raadhuis, wordt aan een verbouwing op opknapbeurt onderworpen, het zou moeten zijn dat het zoveel mogelijk in de originele staat terug zou worden gebracht, alleen is het niet altijd te zien van hoe het er in 1806 uitzag.
Het is nog niet zeker wie de architect van het in 1806 nieuwe, op de zelfde plaats waar voorheen het oude werd afgebroken, was hoogstwaarschijnlijk de Landmeter, architect, bouwmeester, timmerman en Mierlonaar Pieter van Driel.
Zover ik het na heb kunnen gaan, is er geen bestektekening meer van aanwezig.
Zie verder hierover de informatie van Van Bussel, Sprokkelingen.
De eerste verandering die ik heb kunnen vinden aan het gebouw dateren uit 1880, het betreft hier een bestek met tekening van een kozijn met deuren en bovenlicht-raam, dienende als hoofdingang tot het gemeente huis.
Ook wellicht interessant voor de architect die er aan gaat werken, om zodoende een betere kijk op de zaak te krijgen, ook al betreft het hier alleen maar de deur, tot toegang naar het (oude) gemeente huis.
Hierna dan het hele proces-verbaal en tekening van aanbesteding:

Bestek en voorwaarden waarnaar door het gemeentebestuur van Mierlo onder nadere goedkeuring zal worden aanbesteed het maken van een kozijn met deuren en bovenlicht-raam als hoofdingang tot het gemeente huis aldaar, naar de hier volgende omschrijving en de daarvan zijnde tekening.

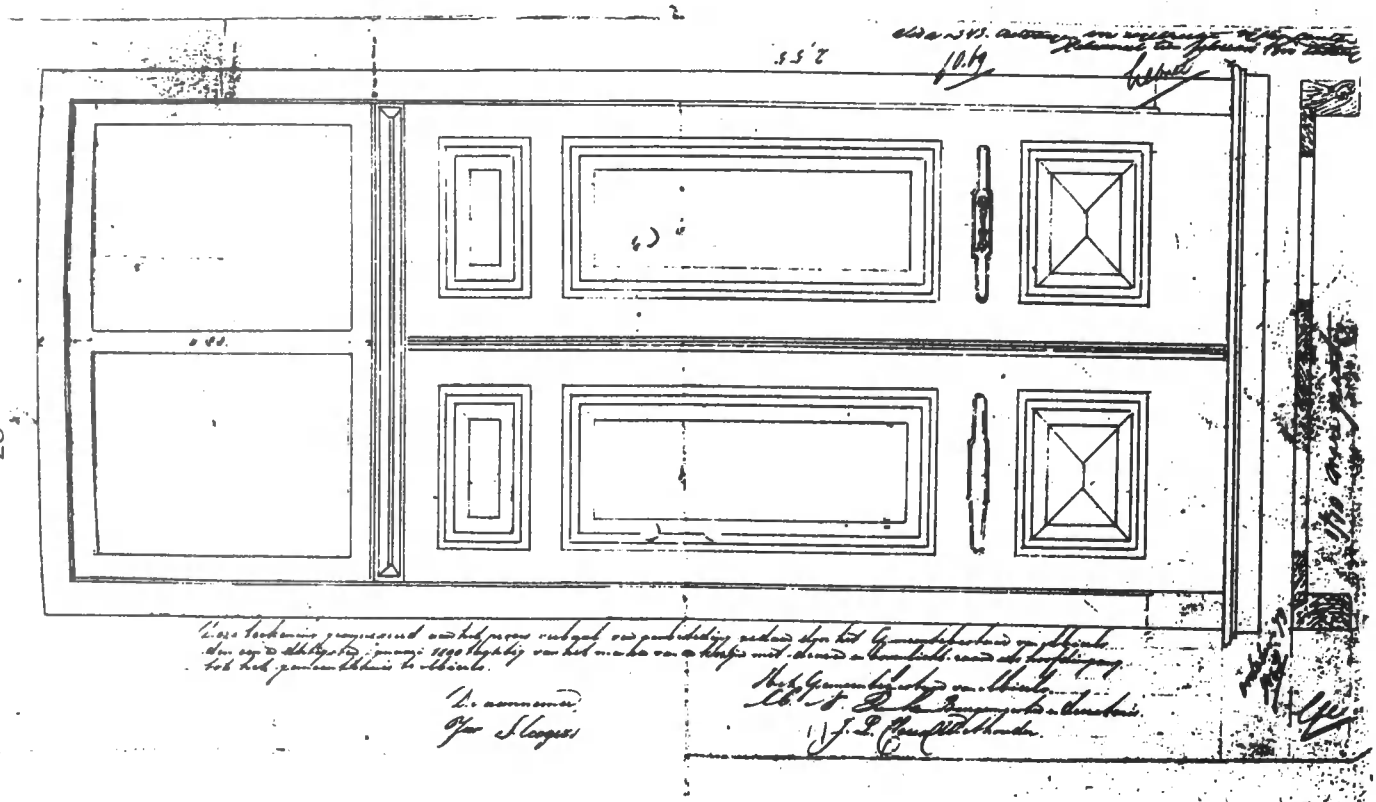

Artikel een.
De aanemer zal op de thans bestaande hardstenen dorpel leveren en stellen; een deurkozijn buitenwerks hoog 3.43 mtr. en buitenwerks breeds 1.52 mtr. of zoveel hoger en breder als het nodig zal zijn ter vervanging van het thans bestaande kozijn. De stijlen van grenen hout zwaar 0.10 bij 0.18 mtr. de bovendorpel van grenen hout 0.12 bij 0.18 mtr. deze 0.02 mtr. getoogd. Het middenkalf van grenen hout zwaar 0.10 bij 0.15 mtr., twee hardstenen noten ieder lang 0.25 en zwaar 0.10 bij 0.18 mtr., dit kozijn naar de eisch van goed werk te bewerken; de pinnen en gaten met verf te bestrijken daarna op te sluiten. Bij het stellen het kozijn op de hardstenen noten, met ijzer doken van volkomen zwaarte te voorzien en met lood vastgieten. Dit kozijn te dichten met twee in panelen gewerkte deuren van grenen hout. De stijlen en bovenregels zwaar 0.05 bij 0.13 mtr. de twee middelste stijlen moeten ieder 0.015 mtr. breed zijn de onderregels breed en dik 0.05 bij 0.26 mtr., de middelregels breed en dik 0.05 bij 0.28 mtr. de middelregels idem 0.05 bij 0.18 mtr. de grenenhouten panelen de onderste van ieder dun dik of zwaar 0.035 mtr., de bovenste 0.03 mtr., de grenen houten lijsten zwaar 0.07 bij 0.07 mtr..
De grenenhouten belegnaald zwaar 0.05 bij 0.002 mtr., de grenenhouten kapiteel baisement 0.25 bij 0.07 mtr..
De twee van wagenschot hout oplegstukken ieder lang 0.45 mtr. zwaar 0.03 bij 0.12 mtr., deze deuren zeer net te bewerken, de pinnen en gaten zuiver passende en met verf voor opsluiting te bestrijken. De inleglijsten met tongen en groeven goed dicht en in het verstek te bewerken, de panelen zuiver geschaafd en gebost, de onderste panelen als diamant te bewerken en mede de tongen en groeven van de inleglijsten voor de opsluiting met goede verf te bestrijken en wel al het geverfde zodanig dat het geen moet of verfdikte achterlaat.

Elke deur af te hangen aan drie koraalfitzen van zeer voldoende zwaarte en grootte met dubbele leden.
Een der deuren te voorzien van voldoende boven en onder schuif, de trekker van de bovenste schuif lang ongeveer 0.60 mtr.. Op een van de deuren aan te brengen een deurslot krans model van de prijs van drie gulden vijftig cent, idem twee gegoten ijzeren deur trekkers, waarvan de prijs à f 1,75 voor twee trekkers bepaald wordt, van slot en trkkers is de prijs bedoeld in aankoop.
Alle aan te brengen ijzer werken moeten met houtschroeven van voldoende zwaarte en lengte bevestigd worden. Aan elke onder-regel der deur aan te brengen een klein ijzeren plaatje, iedem hardstenen onderdorpel in te koppen en met lood vast te gieten, aan te brengen twee ronde ijzertjes opdat de deur daar gemakkelijk overheen schuift en mede als rustpunt is.
Een bovenlicht van grenen hout, de stijlen dorpels midde regel zwaar 0.045 bij 0.08 mtr., dit bovenraam te dichten met Frans wit glas, ieder ruit uit een deel, bevorens het regelwerk met dezelfde sponningen tweemaal te verven en daarna de glasruiten met taaijen stopverf aan te stoppen en geen glasruiten opspieden of kunstmatig neer drukken.
Het grenen houten kozijn met hetzelfde middenkalf en hardstenen noten naar de tekening te bewerken, het kozijn met dezelfde deuren en bovenlicht tot de plaatsing gereed zijnde, zal de aannemer op den door het dagelijkse bestuur der gemeente Mierlo te bepalen tijd het reeds bestaande kozijn uitnemen daarna het nieuwe kozijn plaatsen en wel zodanig met kracht en spoed doorwerken dat in een dag het bestaande is uitgenomen, het kozijn geplaatst, de deur gesloten kan worden en het kozijn behoorlijk aangemetseld is, voorts het kozijn met ijzeren kozijn ankers te voorzien, ieder anker zwaar een tweede kilogram.

De aannemer zal het kozijn dat met het muurwerk in aanraking komt, eerst met menie verf bestrijken en aanmetselen met harde stenen welke zoveel mogelijk met kleur hardheid en grootte met het thans bestaande muurwerk overeenkomen. De nodige specie moet bestaan uit goede kalk mortel gemengd met Portlandse cement, de in het kozijn zijnde kalksponning om de vijf lagen met steen op te vullen, opdat het kozijn behoorlijk vast kot te staan. Alle openingen van muren of houtwerk zowel binnen als buiten het gebouw, welke door de hiervoor omschreven te verrichten werken ontstaan zal de aannemer in goeden staat herstellen, zodra het kozijn gesteld en behoorlijk aangemetseld is en de bepleistering met kalkspecie is gedaan zal de aannemer het kozijn betimmeren met vurenhouten kant en belegstukken, zo ook het bovenlicht-raam.

Artikel twee:
Al het houtwerk dat met muurwerk in aanraking komt, voor de plaatsing met menie verf te bestrijken. Zodra het kozijn deuren enz. afgewerkt zijn, zal de aannemer zowel binnen als buiten tweemaal met fijn gewreven grondverf volgens op te geven kleur oververven.

Artikel drie:
Alle gebreken of rampen door het omschreven werk ontstaan, zijn ten lasten van de aannemer. Alle materialen zoals kozijn deur met bovenlicht zoals het nu bestaat is ten voordele van de aannemer.

Artikel vier:
Dat de aannemer gereed moet zijn met het stellen van kozijn en deuren voor den eersten Maart 1880, omdat het dagelijks bestuur van de gemeente Mierlo te bepalen tijd, direct met het oude uit te nemen en het nieuwe te plaatsen.

Het gehele werk moet gereed zijn op den eerste April 1180, voor elke dag langer zal twee gulden gekort worden op de aannemingssom.

Artikel vijf:
De betaling geschied veertien dagen nadat het werk klaar en goedgekeurd is.

Artikel zes:
De aanbesteding geschiedt bij enkele inschrijving op te bepalen dag en uur, de inschrijfbiljetten zullen luid worden afgelezen. Het bestuur der gem. Mierlo behoudt het recht voor zich, het werk aan de minst ingeschrevenen al of niet te gunne. De besteders behouden een termijn van acht dagen na de besteding om te verklaren het werk al dan niet zal worden gegund.
Heden, zo schrijft men verder op den 31 Januari 1880 wordt door Burgemeester en Wethouders der gem. Mierlo, onder nadere goedkeuring overgegaan tot de opening der ingeleverde aannemersbriefjes voor het maken van een kozijn met deuren en bovenlichtraam als hoofdingang tot het gemeente huis van Mierlo overeenkomstig het bestek, voorwaarden en plan aan dit proces-verbaal gehecht, waaruit is gebleken dat de twee ingekomene beide aan de vereischten voldeden. De ingeschrevenen waren van de volgende personen:
1e Jan Huijbregts timmerman wonende te Mierlo voor de som van acht en negentig gulden.
2e Jacobus Sleegers timmerman wonende te Mierlo voor de som van zes en zeventig gulden, welke door de besteders voorbehoudens de nadere goedkeuring van het gemeente bestuur van Mierlo als aannemer wordt aangenomen en vervolgens is verschenen verklarende zich geheel overenkomstig de voorwaarden en plan dezer aanbesteding te onderwerpen en te gedragen en alzo aannemer te zijn voor meergemelde som van zes en zeventig gulden, voor welke som hij door de besteders als aannemer

wordt aangewezen, waarvan dit proces-verbaal is opgemaakt en door de besteders met den aannemer na gedane voorlezing is ondertekend ten raadhuize der gemeente Mierlo op heden den een en dertigsten Januari een duizend acht honderd tachtig.

De aannemer
Jan Sleegers

Het Gemeentebestuur
van Mierlo
Burgemeester
[illegible]
Secretaris

J. L. [illegible]

Het besluit van het gemeente bestuur wordt goedgekeurd op en over bovenvermelde den 7 - 2 - 1180.

Bron: Gem.archief Mierlo, inventaris nr. 283.

Een meer ingrijpende verandering heeft ook later weer plaatsgehad n.l. het aanbouwen van een gaderobe met toilet, trap waaronder de w.c., nieuwe ingang raadhuis (tochtdeur), verbindingsdeur raadhuis met kadaster en tekenkamer, nieuwe voordeur met lipsslot, loketten in twee deuren, een deur tussen keuken en woonkamer concierge en nog verschillende verfraaingen aan het interieur.
Maar dat wilde ik tot een volgende keer bewaren.

P. v.d. Berk

"D'n Myerlese Koerier"

Is deze benaming wel juist?

In dit artikeltje zal ik proberen duidelijk te maken hoe het zit met de -n aan het eind van woorden die voorafgaan aan mannelijke zelfstandige naamwoorden. (Lidwoorden en bijvoeglijke naamwoorden).
Je gebruikt die -n namelijk niet altijd: je zegt de mister en niet den mister en daartegenover 'nen bakker en nooit 'ne bakker.

En kleine uitleg vooraf.
In 't Algemeen Nederlands spreken we van zelfstandige naamwoorden als je er de, het of een (lidwoorden) voor kunt zetten. Men zegt ook wel: dat zijn namen van mensen, dieren of dingen.
Voor het Brabants (en dus ook Mierlo's) moet de omschrijving luiden: ...als je er de of d'n, 't, 'n, 'ne of 'nen voor kunt zetten. Die zelfstandige naamwoorden kunnen we weer onderverdelen in mannelijke, vrouwelijke en onzijdige.
'n Gemakkelijke groep is die van de onzijdige: dat zijn alle woorden waar je het voor kunt zetten (het dorp/ 't doeurep het huis/'t hojs).
De vrouwelijke vind je in 't Brabants (Mierlo's) door te kijken of je er niet het, maar wel 'n voor kunt zetten: 'n toffel, 'n deur, 'n koew, 'n fietspomp.
Tenslotte de groep waar het hier om te doen is, de mannelijke. Daar kun je niet 't of 'n voor zetten, maar wel 'ne of 'nen. Voorbeelden: 'nen hónd, 'ne fiets, 'nen bóm, 'ne krant, 'nen hòf, 'ne pad, 'nen hòfpad.
(In plaats van 'ne of 'nen luidt de uitsrpaak soms unne of unnen.)
Nu gaat 't erom dat je bij een deel van de woorden 'ne zegt (en dan ook de) en bij een ander deel 'nen (d'n).

't Verschijnsel lijkt op de vroegere naamvalsuitgang in het Algemeen Nederlands. Tot 1947 schreef je: Aan de edele vrouw, maar: Aan den weledelèn heer. Toch was er destijds iets anders aan de hand. Het hing er namelijk van af welke funktie het woord in de zin had. Was 't onderwerp (kon je er hij voor in de plaats zetten) dan gebruikte je de en was het bijvoorbeeld lijdend voorwerp (kon je er hem voor in de plaats zetten) dan gebruikte je den.

Ter verduidelijking: - De dokter komt (hij)
- Dat is van de dokter (van hem)
- Ik heb 't den dokter gegeven (aan hem)
- Ik heb den dokter gezien (hem)

In het Mierlo's (= Brabants) is dat anders.Gebruik je de -n bij 'n woord, dan doe je dat altijd; het maakt niets uit, of je er háj of hum voor in de plaats kunt zetten.

Ter verduidelijking: - D'n dokter kumt (háj)
- Dè is van d'n dokter (van hum)
- Ik heb 't án d'n dokter gegivve (án hum)
- Ik heb d'n dokter geziej (hum)

Maar vervang je 't woord dokter door mister dan wordt het anders. De mister kumt. Dè is van de mister. Ik heb 't án de mister gegivve. Ik heb de mister geziej.

De kernvraag blijft dus: in welke gevallen moet 't d'n zijn en wanneer de (bij mannelijke zelfstandige naamwoorden).

Antwoord:

Als je let op de beginklanken van die mannelijke woorden, kom je tot de ontdekking dat de voorafgaande woorden eindigen op -n als het woord zelf begint met a, e, i, o, u, b, d, h of t. Om 't onthouden te vergemakkelijken maken we er 'n woord van: abeidhout.

Begint het woord met f, g, j, k, l, m, n, p, r, s, v, w of z, dan luidt het lidwoord de.

Dus: d'n ánnéémer, d'n boewr, d'n engel, d'n immer, d'n dirrek, d'n hǒnd, d'n ókst, d'n uuperman, d'n timper.

Maar de voor woorden als: frèèthannes, gaoperd, jónge, kam, lummel, mister, nuzzek, plèkhannes, riejk, steel, voerman, wèějpaol en zulder.
Tussen haakjes: we letten hierbij op de klanken en vreemde letters als c, q, x en y laten we dus buiten beschouwing.
De dialektsprekende lezer zal gemakkelijk kunnen konstateren dat de regel niet alleen opgaat voor de en d'n, maar ook voor andere "begeleidende" woorden (Bijvoeglijke naamwoorden). Telkens is de beginklank van het volgende woord bepalend voor de eindklank van het voorafgaande woord.
Zo krijgen we dan de volgende gevallen:

'nen ááuwe lózzie	'ne zilvere lózzie
d'n bèèste mister	de nèèje p'stòwwer
d'n anderen dag	d'n andere p'stòwwer
de lèèsten dag	d'n aauwdsten boewr
de langste mister	de jóngsten boewr
de grótsten hónd	enz.

De wet is duidelijk: vóór abeidhout -n, in de andere gevallen -e.
Dus niet: D'n Mierelse mens, d'n lilleken hónd, d'n vurrige p'stòwwer.
EN DUS OOK NIET: D'n Myerlese koerier. Dat d'n is fout.

Ik voeg er aan toe dat Myerle in de tijd dat het nog zo gespeld werd nooit de uitgang -se zou hebben gekregen. Men duidde toen de bewoners van een plaats aan met behulp van het voorzetsel van en had 't dus over: die van Myerle, die van Liedorp. Zie o.a. de brieven van Johanna van Brabant van 1402, handelend over het geschil tussen Mierlo en Lierop, en akten over dezelfde kwestie van ruim tweeëneenhalve eeuw later.

Dat tenslotte koerier geen Mierlo's woord is en ook geen Brabants en van oorsprong zelfs niet Algemeen Nederlands, zal voor iedereen duidelijk zijn.

Samenvattend: van de naam van dit tijdschrift deugt vrijwel geen letter.
Maar gelukkig:
De inhoud van het eerste nummer was boeiend en voldoende belangwekkend om het blad "'ne langen ójem" toe te wensen.

Gerard van der Vleuten.

Oranjefeest

MIERLOO. Onze gemeente vierde Zaterdag volop feest bij gelegenheid van den 80sten verjaardag van onzen beminden Koning Willem III. Van elke woning langs den openbaren weg zag men het nationaal dundoek wapperen. Omstreeks half één 's middags begon de eigenlijke feestvreugde, toen de prachtige optocht ten raadhuize dezer gemeente gevormd werd, welke optocht uit 27 verschillende corporatiën en gezelschappen bestond.

Van het raadhuis trok men, gevolgd van eene talrijke menigte naar het Hout. Voorop reden een 40-tal garde d'honneurs uit Mierloo met nationale cocarde en banier, dan volgden een 20-tal verlofgangers dezer gemeente, onder kommando van een 75-jarig vrijwilliger, versierd met het Metalen Kruis. Dan zagen we de leerlingen der beide openbare scholen met hunne sierlijke vlaggetjes, begeleid door hunne onderwijzers. Vervolgens de schutterijen en waaronder vooral de aandacht trokken a. die van St. Antonius met haren bekwamen standaardrijder B.... en diens prachtig vaandel en b. die van Ambrosius wiens net beeld op een stellage door eenige gildebroeders gedragen werd. Eindelijk zagen we het zangerskoor, dat bij tusschenpooze met accompagnement van strijk- en blaasinstrumenten, tal van fraaie muziekstukken ten gehoore bracht; het was gezeten op een net versierden wagen; daarop volgde (ieders plaats was bij loting aangewezen) het parochiaal kerk-bestuur van Mierloo, in een net rijtuig. Vervolgens het Gemeentebestuur in een sierlijken wagen : daarop viel het oog op een praalwagen met bruidjes met nationale sjerpen. De garde d'honneurs van 't Hout met nationale petten enz. sloten den stoet. Na op het Hout, alwaar een zangerskoor en de liedertafel uit Mierloo voor school en Pastorie eenige stukken uitgevoerd hadden, eenige

tijd vertoefd te hebben, trok de optocht weer naar het dorp terug, volgde aldaar de voornaamste straten tot aan de openbare school en van daar achter Kerk en Pastorie, alwaar zangerskoor en liedertafel den Eerw. Heer Pastoor een serenade brachten, om, weer naar het Raadhuis. Hier werd, evenals des morgens, den Heer Burgemeester wederom op fraai muziek onthaald, waarna door Zijn Edelachtb. een dankadres aan de opgewekte menigte voorgelezen werd voor de hulde aan Z.M. gebracht.
Ieder stemde ten volle met het <Leve den Koning> van den beminden Burgervader in. Alsnu werd de optocht, om circa 4 uur, ontbonden. Des avonds gaf de liedertafel "Oefening en Uitspanning" in het net versierde schoollokaal uitvoering, die door een massa liefhebbers van muziek werd bijgewoond, zoodat iedereen hoogst voldaan huiswaarts keerde.
Dank aan de feestcommissie die door hare uitmuntende regeling dit feest zoo naar wensch deed slagen, aan de vele andere ingezetenen, die òf door hunne bijdrage òf door welwillende hulp de feest-commissie steunde in hare moeilijke taak.
Ten slotte vereenigen wij ons met den wensch der velen: "Vieren wij ook in 1889 het 40-jarig Koningsschap van onzen geliefden Vorst."

Bron: Zuid Willemsvaart 1887

Oud Gemeentehuis

Zoals U wellicht bekend is, zal het Oud Gemeentehuis van Mierlo over enige tijd gerenoveerd worden. Deze verbouwing is hard nodig want ook hier heeft de tand des tijds duidelijk zijn sporen achter gelaten.
Dat ook in het verleden de toestand van dit gebouw nog wel eens iets te wensen over liet, blijkt uit een artikel in "De Zuid Willemsvaart" van 1924. Dit artikel werd geschreven naar aanleiding van een onderzoek dat de toenmalige provinciaal archivaris Mr. J. Smit heeft gehouden naar de toestand van de raadhuizen en archieven.
Over Mierlo wordt hierin het volgende vermeld:
"Het raadhuis van Mierlo dateert uit de 18e eeuw en is geheel versleten, zodat het water, bij sterken regen, zoo men mij vertelde, tot in de secretariekasten neerdruipt".
De schrijver besluit zijn artikel met de volgende woorden:
"Als onze nakomelingen over een paar eeuwen zullen terugzienop dezen tijd en in de raadhuizen van thans een afspiegeling zoeken van de mate van welvaart dezer eeuw, dan zullen zij wel een bedroefd armzalig idée van dit jongste verleden moeten krijgen.
Gelukkig echter voor ons, dat wij weten, dat de tijden van thans niet slechter zijn dan toen, al zijn de gemeentepaleizen minder kunstvol ingericht. Wij willen hiermee niet zeggen, dat er aan de gemeentehuizen in deze streek over het algemeen niet wat meer smaak en zorg mocht ten koste gelegd worden".
Bij deze laatste wens sluiten wij ons van harte aan.

Henk Simons

Betreft het hier een mierlonaar?

De secretaris van een gemeente of heerlykheid, is dé schrijver bij uitstek. Zo ook denk ik, stond hij op een zekere dag een nieuwe ganzeveer aantesnijden, omdat de oude veer zodanig versleten was en aan alle kanten was ingescheurd. Als je zo'n nieuwe veer aansnijdt is hij niet meteen gebruiksklaar en zullen er eerst enige schrijfoefeningen mee gemaakt moeten worden. De tijd waarover we hier spreken is, aan de schrijfwijze te zien, ongeveer laat 18e eeuw of begin 19e eeuw, terwijl er toch in een onduidelijk krabbeltje bij staat geschreven (1778), omdat het een Franse tekst is zal het vermoedelijk tussen 1806 en 1810 geschreven zijn, ook omdat er spraken is van de Koning.
Het verhaaltje dat hij opschreef hoeft niet persé waar te zijn, doch dat is een leuke bijkomstigheid.
Hier dan het verhaaltje vrij vertaald, met enige aanvulling.

Een soldaat gelegerd op dat moment in de stad Berlijn, had zijn zwaard verkocht, en voor dat geld (jenever of iets anders dat is niet helemaal duidelijk) gekocht.
De Koning (vermoedelijk Koning Lodewijk Napoleon, van het Koninkrijk Holland) die het gemerkt had, deed verder of hij het niet wist.
Korte tijd daarna hield de Koning een samenkomst van de troepen en beval, aan de genoemde soldaat het hoofd van een misdadiger af te hakken.
De soldaat verontschuldigde zich tegenover de koning, terwijl hij zei: Sire, het is mij onmogelijk een zo dergelijke wrede daad te verrichten.

Waarop de Koning in deze woorden uitbarstte: Als je hem niet het hoofd afhakt, zal men het U doen.
De soldaat die een zwaard van hout gemaakt had, sprak deze woorden: God verhoede dat het hout is.
Terwijl hij zijn zwaard trok, waarop iedereen in lachten uitbarstte.

Gemeente archief Mierlo; inv.nr. IX/10 het schutblad.

Het Franse gedeelte, vrij vertaald door:
Mevr. M.L. Rosnoer en de Mr. H. van de Laarschot.

Peter van den Berk

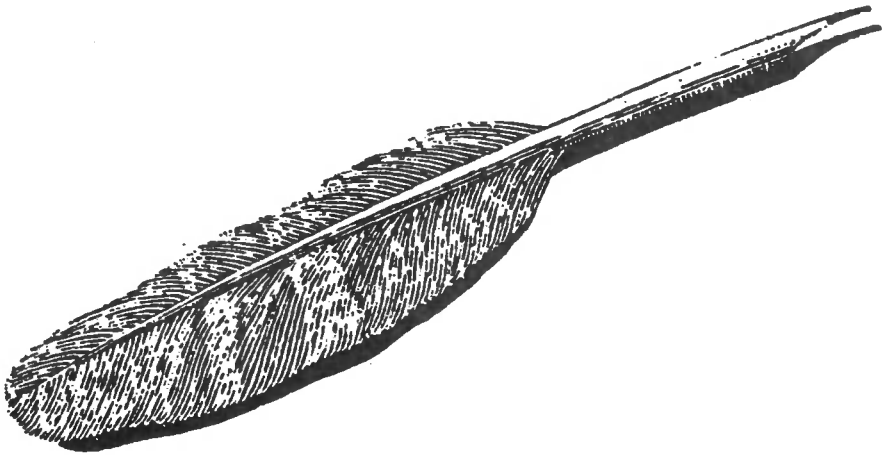

Mobilisatie

Het einde van de jaren dertig was een roerige tijd. De oorlogsdreiging, die van Nazi-Duitsland uit ging, was ook in Nederland te merken. Eind 1938 werd voor de eerste maal de mobilisatie afgekondigd. In het zuiden van Nederland begon het nederlandse leger de Maas linie en de Peel-Raamstelling aan te leggen.
Ook voor Mierlo ging deze tijd niet ongemerkt voorbij. In 1938 begon de genie met het ondermijnen van de bruggen over het Eindhovens kanaal. Zij werden opgevolgd door soldaten van de infanterie, die in 1938 en tijdens de tweede mobilisatie in 1939 voor de bewaking moesten zorgen. Behalve voor wachtlopen bleef er voor de soldaten ook nog tijd over voor contacten met de Mierlose bevolking. Van tenminste 3 soldaten is bekend dat zij met een "Mierlese zwarte" getrouwd zijn.
Inkwartiering van de soldaten gebeurde in de directe omgeving van de bruggen o.a. bij Cuijten en Leijten bij de Broekse brug en bij Sengers en Verstappen bij de Oudvensebrug.
Een van deze soldaten was de heer J. Lankhaar. Ik ontmoette hem in de trein van Utrecht naar Zwolle. Veel kon hij zich van Mierlo niet meer herinneren. Het enige dat hem uit die tijd nog was bijgebleven was, dat hij was ingekwartierd bij een klompenmaker (Janus Cuijten). Deze familie had veel kinderen, die allemaal hielpen bij de klompen-productie. Hun woning lag aan het Eindhovens kanaal, terwijl er aan de andere kant nog een boeren café lag (Karel Leijten). Lang bleef hij echter niet in Mierlo, want een week na zijn aankomst werden alle kostwinners vervangen door werklozen. Hij keerde terug naar zijn boerderij in Almkerk in de Biesbos. Veel plezier had hij niet van zijn herkregenvrijheid, want twee weken later brak de Tweede Wereldoorlog uit.

Hij werd opnieuw onder de wapenen geroepen. Ditmaal kwam hij echter via Vlissingen in Zeeuws Vlaanderen terecht, alwaar hij bij de marine werd ingedeeld. Het oorlogsschip waarop hij werd geplaatst kreeg de opdracht om de Afsluitdijk onder vuur te nemen. Ver kwam men echter niet, want bij Hoek van Holland werd het schip getroffen door een Duitse vliegtuigbom. Een Engels oorlogsschip, dat toevallig in de buurt was, pikte de drenkelingen op. Zo belandde de heer Lankhaar in Engeland, alwaar hij een parachutistenopleiding kreeg. In 1942 werd hij, samen met nog enkele anderen, gedropt bij zijn woonplaats in de Biesbos. Van hier uit moesten zij een radio verbinding onderhouden met Engeland. In 1944 werd echter hun schuilplaats door de Duitsers ontdekt. Zijn medeonderduiker werd gefusilleerd. De heer Lankhaar werd op transport gezet en via Warchau kwam hij in het concentratiekamp Buchenwald terecht. Daar werd hij voor de keuze gesteld: of de gaskamer in of een document ondertekenen om in de Russische kwikmijnen te gaan werken. Veel keus had hij niet. Eind 1944 werd hij door de Russen bevrijd. Aangezien hij echter een document ondertekend had, werd hij er door de Russen van verdacht, vrijwillig voor de Duitsers te zijn gaan werken. Een actie vanuit Nederland zorgde er voor, dat hij in 1946 alsnog zijn vrijheid kreeg. Toen de oorlog begon woog hij 220 pond; 110 pond lichter kwam hij er uit. Zijn vrienden in Engeland waren minder "fortuinlijk". Zij werden tijdens D-day in Normandie ingezet, waarbij zij allen, of bij het aan land gaan of tijdens gevechten die daarop volgden, sneuvelden.

Alleen hun luitenant, de heer Vos van Steenwijk, was de enige overlevende.
Ook nu nog, ruim 40 jaar na de oorlog, onderhouden zij nog ieder jaar de graven van hun omgekomen kameraden in Normandië.

Henk Simons

M. van de Vossenberg-Louwers voor haar kapsalon samen met enkele Nederlandse militairen.
Wie kent hun namen? Het huis stond vroeger op de hoek van de Burg.Verheugtstraat/Schoolstraat.

Jagen in de heerlijkheid Mierlo.

Met het jagen op wild heeft de mens zich reeds in oertijden beziggehouden. En wie zich de geschiedenisles van de lagere school nog herinnert, weet dat wild een belangrijke voedingsbron was.
Van de Batavieren weten we dat de mannen op jacht gingen en visten, terwijl de vrouwen werkten op het land en bier brouwden. Maar tijden veranderen!!
Naar aanleiding van het archiefstuk " De Conditie gemaekt door de heer van Mierlo met de jaegers" wat zich bevindt in het heerlijkheidsarchief Mierlo en berust in het Rijksarchief te Maastricht leek het mij een goed tijdstip om bij aanvang van het jachtseizoen (15 okt. - 1 jan.) hier aandacht aan te besteden.
Bij nadere bestudering van de condities die de heer van Mierlo vaststelde, zien we dat hij het eigenbelang goed tot zijn recht laat komen.
Van de zes artikelen zijn er vijf die spreken over de plichten van de jagers, en slechts één artikel over de rechten. In dat éne artikel komt de heer ook nog om de hoek, hij verlangt voor ieder geschoten of gevangen stuk wild een vergoeding.
Wat betreft de variatie van de wildstand geeft dit stuk aardig weer wat hier zoal leefde. Eenden, ganzen, houtsnip, konijnen, watersnip worden genoemd als wild wat de jagers mogen schieten of vangen. Deze soorten zullen wel in ruime mate aanwezig zijn geweest. Met hazen en patrijzen is het anders gesteld en worden alleen door de heer zelf verorberd.
Wat betreft het "grof wild" denk ik dat er weinig van voorkwam in ons dorp. Immers het heidegebied is open en biedt geen beschutting aan het grof wild. In dit stuk kun je zien dat "grof wilt" is toegevoegd en alleen aan de heer was voorbehouden.

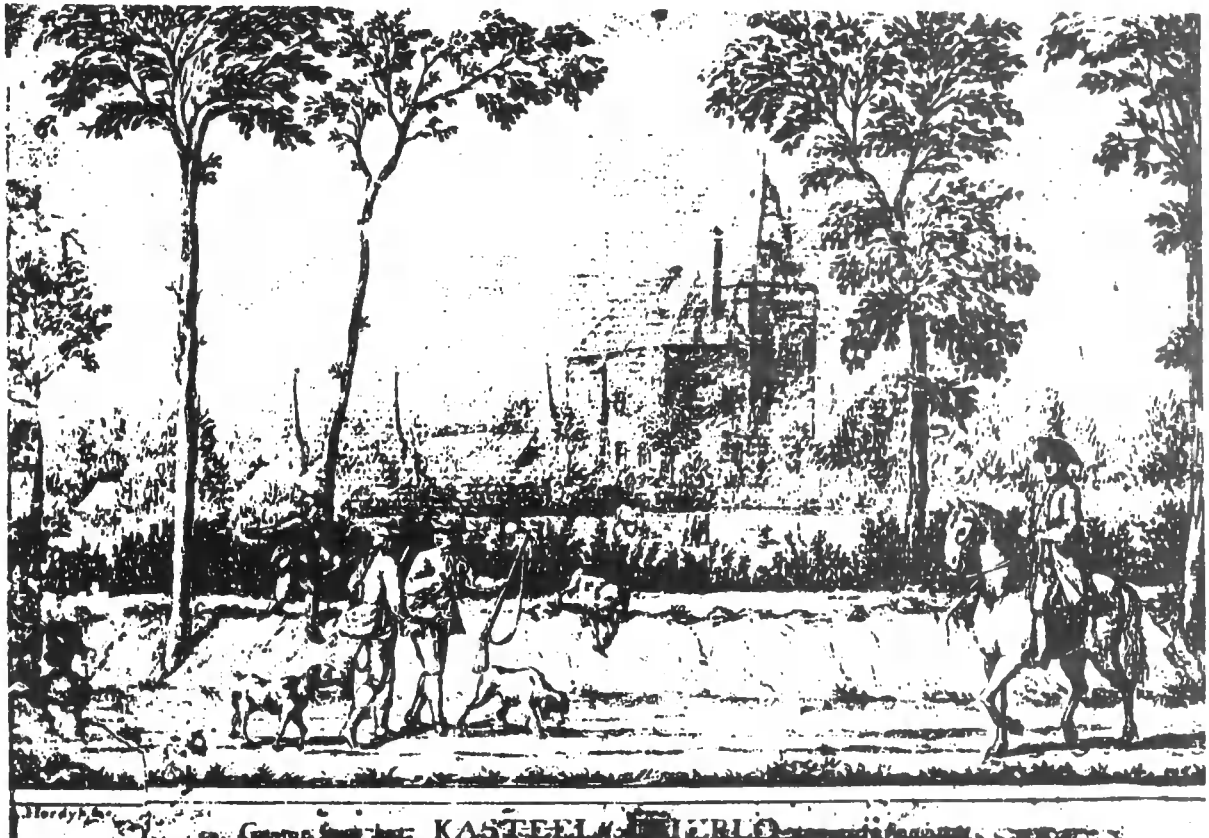
KASTEEL

18° Cauw

De Conditie gemaekt door den heer van mierlo
met de jaegers

1

dat de jaegers noijt met imant anders en sullen moogen
jaegen als met de geswoere jaegers noght met vriendt
offe maeghschap

2

dat de jaegers noijt voor hun profeijt sallen moogen
schieten noghte haes offe patreijse ende de selve niet
te molesteeren offe te verduijsteren noghte te vangen
sonder voorweet en promissie van den heer offe vrouw van
deser plaetse ~~[illegible]~~ noghte grof wilt

3

dat de jaegers sullen verobligeert weesen van wie het is offe
niet op de jaght vindende het sij vriende offe goede kennisse
en stropers + van de selve te brengen naer het Casteel offe hunne
jaght gereetschap bestaende in hondt snaphaen netten
offe andere getuijgen de jaght aengaende en daer en booven
bij soo verre sulx met geen gevoegh en kost geschieden van
als dan het sij met gewelt offe andersins hun daer toe te dwinge

4

dat de jaegers voor hun profeijt sullen moogen schieten
te weete bossneppen waetersneppen Conijnen en wilde entvogel
sen wilde gansen en alle wilt het geene treckende is ende
daer voor aen den heer moeten vergoeden voor ider bossep 2
stuijvers voor ide coppel watersneppen 2 stuijvers voor ider Conijn
2 stuijvers voor ider entvogel 2 stuijvers voor ider wilde gansse 2
stuijvers en van het selve 5 alle jaeren te verrekenen

dat de jaegers sullen verobbligeert weesen van voor den heer
offte vrouwe sulx door haer gerequireert wordende sullen moeten
jaegen ende sonder daer iets voor te moogen pretendeeren offte
te genieten ende soo veel wilt als dan te schieten voor syn
HWGSB: als hun luijden geordoneert sal werden en wat soort

van wilt het sau de syn offte niet volgens de seisoenen als het
mogeleijck is

6

dat de jaegers sullen moeten sorge draegen dat er van geen
wilt het syr van enden offte patreijsen eijren ~~offte ander~~ sullen
werden uijt gehaelt offte sulx weetende van die over te bren
gen neghte daer en booven oock bij soo verre sij kosten aghter haelen
wie jonge haesen offte patreijsen op hebben sitten van eensgeleijck
sulx te doen

Opmerkelijk is dat fazanten niet genoemd worden, we mogen dan ook gerust aannemen dat deze nog niet in Mierlo voorkwamen. De fazant is van oorsprong een oost Europese vogel die door west Europeanen is geimporteerd en uitgezet op jachtterreinen. Ook werd hij gefokt in zgn. faisanteriën.
De heer gaf zichzelf het recht om de jagers op te laten draven en zonder enige vergoeding voor het gerief van de heer te zorgen. Voor hemzelf golden zelfs de seizoenregels niet, terwijl van de overheid toch een voorbeeldig gedrag te verwachten is.
De heer was beslist niet mild voor stropers, dat blijkt uit art. 3. Daarin draagt hij de jagers op om wanneer 'n persoon op het jachtterrein wordt gesignaleerd die niet tot hun gezelschap behoort hem desnoods met geweld naar het kasteel te brengen. Ook eventueel gereedschap bij de jacht gebruikt werd op het kasteel verwacht.
De tekening van J. Hordijk, hierbij afgedrukt, laat een jachttafereel zien achter het kasteel te Mierlo.
Het archiefstuk is niet gedateerd, maar gezien er gesproken wordt over de heer of vrouwe van Mierlo en het kasteel denk ik dat het stamt uit de 1e helft van de 18e eeuw.
Bijzondere jachten kennen we in Mierlo's geschiedenis uit 1680 en 1804. In deze jaren werden er wolvenjachten georganiseerd in onze streek zo kun je lezen in "Sprokkelingen" van H. van Bussel.
In de bevrijdingstijd 1944 -'45 kregen de boeren in ons dorp bezoek van verdwaalde wilde zwijnen. Door de oorlogshandelingen in de Ardennen weken deze dieren uit naar onze streken. Ook toen werd een grote jachtpartij georganiseerd om deze dieren uit de weg te ruimen. De schade die werd aangebracht aan het gewas was enorm groot, bovendien waren ze gevaarlijk voor de bewoners.

H. van der Vleuten,

september 1987.